

НАШ ЗЯМЛЯК—АЛЯКСЕЙ ЗАРЫЦКІ

22 сакавіка спаўняецца 80 год (1911) з дня нараджэння вядомага беларускага паэта і перакладчыка Аляксея Зарыцкага.

Аляксей Аляксандравіч Зарыцкі нарадзіўся ў пасёлку Хоцімск Клімавіцкага раёна Магілёўскай вобласці ў сям'і служачага. Пасля заканчэння сярэдняй школы працаваў электрамонтёрам на Бабруйскім дрэваапрацоўчым камбінаце, потым вучыўся ў Маскоўскім інстытуце замежных моў.

Першы свой верш А. Зарыцкі надрукаваў у 1927 г. у бабруйскай акруговай газеце «Камуніст», рэдактарам якой быў тады Міхась Лынькоў. У 1932 г. выйшаў у свет яго першы зборнік вершаў «Эпічныя фрагменты», прыхільна сустрэты крытыкай. У ім быў пошук сябе, свайго голасу, было імкненне да натуральнасці і прастаты.

У суровыя дні вайны паэт знаходзіўся ў радах Савецкай Арміі. Значны вайсковы вопыт, веданне спецыфікі ваеннай разведкі, памножаныя на талент, выдатнае веданне роднага слова, высокую культуру верша, прывялі да творчых поспехаў. Пасляваенныя гады для А. Зарыцкага

з'явіліся найбольш плённымі. Творчы почырк паэта быў глыбока індывідуальны, бачанна свету яснае і шырокае, разважліва-спакойнае і філасофска-задуманнае. Паэзія А. Зарыцкага ўся з дабрыйні і жыццёвай мудрасці, яна вельмі змястоўная, цэльная пры ўсёй разнастайнасці і шматпланавасці. У ёй глыбіня гістарычных вытокаў і выразны подых сучаснасці, цяперашні свет трывог і надзей. Аб гэтым сведчаць зборнікі твораў: «Дняпроўскае рэха» (1946), «Арліная крыніца» (1947), «Наш сын» (1950), «Вершы і паэмы» (1952), «Праз бурныя парогі» (1957), «Размова з сэрцам» (1961), «Вяртанне на землю» (1966) і інш. Паэт спрабаваў свае сілы ў крытыцы, публіцыстыцы, прозе. У 1965 г. выйшла кніга апавяданняў на рускай мове «Вересковый мед». У 1981 г. убачыў свет двухтомнік выбраных твораў. Пісаў А. Зарыцкі таксама гумарыстычныя і сатырычныя творы: зборнікі «Пасылка ў рай» (1960), «Талоны на бяссмерце» (1974).

Паэт умеў бачыць прыгажосць роднай прыроды, але найбольш яму ўдаваўся філасофскі, разважлівы верш. Апавядальнасць, стрыманасць у выяўленні пачуццяў, лірызм, уменне раскрыць філасофскі сэнс у звычайных з'явах — асноўныя рысы яго паэзіі. Найбольш уласцівы паэту жанры эпічнай паэзіі, сюжэтна-лірычныя вершы, блізкія да балады. У многіх вершах і паэмах Аляксей Зарыцкі ўзнаўляў яркія старонкі рэвалюцыйнай барацьбы, інтэрнацыянальнай салідарнасці працоўных, гераічныя падзеі Вялікай Айчыннай вайны. Смеласць і дакладнасць думкі яго верша сведчылі аб неабсяжным дыяпазоне мыслення, аб уменні пісаць творы глыбокія па думцы, шырокія па ахопу падзей.

Вялікі ўклад унёс А. Зарыцкі ў скарбніцу нашай паэзіі і як паэт-перакладчык. Займацца перакладамі ён пачаў у пачатку 30-х гадоў. Перакладаў з рускай, украінскай, літоўскай, нямецкай, польскай, лужыцка-сербскай моў.

Асобнымі кнігамі выйшлі ў яго зборнік А. Туманяна «Казкі і легенды» (1958), паэма К. Данелайціса «Чатыры пары года» (1961), балада А. Міцкевіча «Свіцязянка» (1976). У зборнік выбраных перакладаў «У свет па песні» (1978) былі ўключаны творы 61-го паэта, якія пісалі на 13-ці мовах свету. Спецыфічны перакладчыцкі талент, глыбокае веданне замежных літаратур і культур вылучалі пераклады А. Зарыцкага натуральнасцю гучання ў беларускай моўнай стыліі.

Вельмі плённымі ў паэзіі Аляксея Зарыцкага былі і яго апошнія гады. Паэт аставіў сваім нашчадкам пяць значных па свайму памеру паэм («Арабінавая гронка», «А ці далёка да Марса» і інш.), цікавых для чытачоў любога ўзросту.

Г. СКРЫЦКАЯ,
супрацоўніца аддзела беларускай і краязнаўчай літаратуры Магілёўскай абласной бібліятэкі імя У. І. Леніна.